

1

Instytut Studiów Kobietych
we współorganizacji Zakładu Historii Kultury, Myśli i Ruchów Społecznych
Uniwersytetu w Białymstoku

mają zaszczyt zaprosić

na ogólnopolską konferencję naukową pt.:

**Ruchy kobiece na ziemiach polskich w XIX i XX w. Stan badań i perspektywy
(na tle porównawczym)**

Emancypacja związana jest z dążeniem kobiet do udziału w życiu publicznym, także z szerokimi procesami społecznymi, w tym postępującymi od XIX w. zmianami w życiu społecznym, gospodarczym czy politycznym, dokonującymi się na obszarze polskich ziem zaborowych. Rozwijające się w XIX w. ruchy kobiece związane były przede wszystkim z działalnością patriotyczną i dotyczyły głównie kobiet ze środowisk ziemiańskich, dalej inteligenckich. Niejako oddzielnie i obok, w związku ze skutkami rewolucji przemysłowej na ziemiach polskich, od końca XIX w. w miastach kształtował się ruch robotniczy (socjalistyczny), w który angażowały się również kobiety.

W znaczącym stopniu kształtowanie polskich ruchów kobiecych związane było z dążeniami narodu polskiego do odzyskania niepodległości, a tworzenie się nowoczesnego narodu polskiego połączone nierozzerwalnie z emancypacją kobiet. Drogi do równouprawnienia kobiet, którego symbolicznym uwieńczeniem było nadanie kobietom praw wyborczych w 1918 r. i w następstwie tego prawa możliwości ich uczestnictwa w życiu politycznym II RP były różnorodne, prowadziły m.in. poprzez edukację, także uniwersytecką, działalność w organizacjach społecznych, kulturalnych, oświatowych, o charakterze patriotyczno-niepodległościowym i charytatywnym, poprzez pracę zawodową.

Dominująca wśród Polek przed 1914 r. aktywność o charakterze patriotyczno-niepodległościowym, edukacyjnym czy charytatywnym zastąpiona została ich formalnym uczestnictwem w budowaniu Niepodległej po 1918 r., w tym możliwościami pełnego ich uczestnictwa w życiu publicznym, także politycznym II Rzeczypospolitej.

Po zakończeniu II wojny światowej sytuacja Polek znacznie różniła się od położenia kobiet w Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych. W Polsce Ludowej emancypacja kobiet postępowała zgodnie z komunistycznymi wzorcami. W ramach tzw. „szóstej fali” emancypacji zadekretowano pełne równouprawnienie płci i wezwano kobiety do włączenia się do produkcji przemysłowej i skolektywizowanego rolnictwa. Swoje apogeum „szósta fala” osiągnęła, gdy Sejm w 1956 r. zalegalizował aborcję, czemu towarzyszyło nasilenie „pro-aborcyjnej” propagandy i polemiki ze środowiskami katolickimi. Władza ludowa tolerowała tylko „ograniczony” oficjalny feminizm (feminizm marksistowski) propagujący uwolnienie kobiet od ciężaru obowiązków rodzinnych i domowych, aby tym

aktywniej mogły włączyć się w pracę zawodową. Zmiany w świadomości Polek następowały wyraźnie od lat 70. tych, kiedy to wraz z „otwarcie na Zachód” i Międzynarodowym Rokiem Kobiet 1975 kobiety interesować się zaczęły zachodnim feminizmem, bardziej wyraziście niż wcześniej głoszone poglądy zrównania praw kobiet w przestrzeni publicznej i domowej. W latach 80. kobiety polskie z jednej strony borykały się z kryzysem ekonomicznym, z drugiej zaś wraz z pojawieniem się i umacnianiem ruchu solidarnościowego angażowały się w zachodzące wówczas dynamiczne zmiany społeczne polityczne. Zmiany w sytuacji kobiet nastąpiły wraz ze zmianami ustrojowymi 1989 r. w Polsce i od lat 90. także w innych krajach Europy środkowej i wschodniej.

Instytut Studiów Kobietych oraz Zakład Historii Kultury, Myśli i Ruchów Społecznych WHiSM UwB planują zorganizowanie w Białymstoku w dniach 11-13 września 2020 r. Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. Ruchy kobiece na ziemiach polskich w XIX i XX w. Stan badań i perspektywy (na tle porównawczym).

Organizatorzy proponują następujące ramy refleksji badawczej poświęconej dziejom ruchów kobiecych na ziemiach polskich w XIX i XX w. ze szczególnym uwzględnieniem m.in. w.w zagadnień:

- Analiza aktualnego stanu polskich badań nad historią kobiet XIX i XX w.
- Ogólnoeuropejskie/ogólnoswiatowe tło porównawcze rozwoju ruchów kobiecych i badań nad nimi
- Geneza i trwałość ruchów kobiecych Polski na tle porównawczym
- Ewolucja celów emancypacji kobiet
- Organizacje kobiece na ziemiach polskich i ich liderki na tle organizacji Europy i świata
- Prawodawstwo określające pozycję kobiety na ziemiach polskich i w Polsce Ludowej

Przyjmujemy wpłaty na rachunek:

Volkswagen Bank **57 2130 0004 2001 0572 8035 0001** z dopiskiem „**upowszechnianie i popularyzacja dziejów kobiet**” – 300 zł. (do 1 maja 2020 r.)

Prosimy o zgłaszanie tematów wystąpień do 30.04.2020 r. na e-mail sekretarza konferencji mgr Justyny Zajko-Czochańskiej zajko.justyna@gmail.com

W terminie późniejszym, po przyjęciu tematów wystąpień poinformujemy Państwa o szczegółach organizacyjnych.

Prosimy o upowszechnienie informacji o konferencji w Państwa środowiskach naukowych.

w imieniu organizatorów

Prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz